

ko kristau-elkartea Elizaren erakundearen oinarritzat hartuz eta kristau guztien apaizgoa baieztatuz, Eliz ministeritzen demokratizazioaren aldeko mugimendua bizkortu da.

Eliza erreformatuetatik sorturiko komunitateek ez dute benetako hierarkiarik, teologiaren arabera *fededunen eta Jainkoaren arteko *bitartekotza beteko lukeenik, ezagutzen ez dutelako. Baina badituzte beren *artzain, ministro eta predikulariak.

Ik. Kleroa; Ministeritza; Aita santua; Apezpikua; Apaiza; Diakonoa; Eliza partikularra; Oinarriko kristau-elkartea; Orde-naioa.

Paulo Agirrebaltzategi

Hierofania

Zer sakratua munduan agertzeari deritza hierofania. Hauxe nabarmendu behar da: funtsean sakratuaren iturri edo indar eragilearekin eta zer sakratuaren mundu barruko eraginkortasun hori norberak sumatzearekin loturik dagoela bereziki hierofania.

Hierofaniak gertatu dira eta gertatzen dira: beraz, munduan bada sakratuzkorik. Iraganean, hots, garai batetako leku eta kultura historiko batetan, gauzaren batean zer sakratua agertu bazen, hierofaniaz mintza gaitzke; baina gerta daiteke, gauza berak, sakratua izanik ere, beste garai eta kulturaren batean sakratuzkoaren mundu barruko eraginkortasuna nabarierazteko indar hierofanikorik ez edukitzea. *Sinbolo eragile eta biziaren orde, zeinu hila gertatzen da orduan, non tradizio hutsez bait du berneraturik bere zentzua. Hierofania benetakoa bolkan bizia bezalakoa da, bere laba atereaz jarraitzen duena.

1. Iturburua

Hierofaniaren sorburukoak edo iturburu-koak, hori gertagarri bihurtzen duenak, izen ezberdinak hartzen ditu iraganeko eta gaur eguneko kultura ezberdinen arabera: hala nola, Jainkoa, *Kami (Japonian), *Mana (Polinesian), Izpiritu Handia (Prado-ko indioen artean), *Numenezkoa (Otto), Osoa, Anima Mundi, etab. Batzuk benetako izen propioak dira, beste batzuk izenlagun deskribatzaile hutsak.

*Absolutua bururatzeko eta izendatzeko era horietako bat bakarra ere gutxietsi gabe, denetan iturburu berbera dagoela esan beharra dago: hau da, kosmosa bizi erazten duen indarra, horri arima (=bizia) emango bailitzaion. Munduaz guztiz hara indikoa da iturburu hori: hau da, benetan benetako den "zer" hori ez da mundutarra, ez bait dago mugatzerik. Baina "zer" hori gure mundura

sartzen da, espazioan eta denboran, gauzatan eta lagunetan.

2. Gertaera eta xedea

Gizakiak ez du berak bilatzen hierofania; hori gertatu egiten zaio gizakiari. Gizakia ez da hierofaniari eragiteko gauza, baina bai hori hautemateko, aurrean jartzen zaionean. Xedeari dagokionez, berriz, hierofania ez da agertze-desagertze hutsa; hori hautematen duenarengan, berorren egoeran eta bizieran berrikuntza ekartzen du. *Jesukristogan agertzen dena ez da gizon hutsa, Jainko gizon egina baizik; cromlech edo *harrespila ez da harri-zirkulu hutsa, eta lekue santu hutsa; zerurantz begiratzeko eta Jainkoarekin komunikazioan sartzeko bidea ematen du. Zer sakratua eratzea, gizakia hartara zuzentzea, eta horren bizitzari helburua ematea da hierofaniaren xedea.

Ik. Agertaldia; Agerkundera; Sakramentua.

Daniel Metzger
Itz.: Paulo Agirrebaltzategi

Hierofantea

Greziako erlijioan apaiz nagusia, *misterioei, sinbolo sakratuei eta gurtzari buruz, bereziki misterio eleusiarrei buruz, *neofitoak eskolatzekeo kargua zuena.

Ik. Misterio eleusiarrek; Apaiz nagusia.

Hierogamia

Erlijiokizun-mota, gizakien eta jainkoen arteko sexuzko harremana adierazten duena. Ugalkortasunaren kultuarekin du zerikusia batez ere.

Ik. Ugalkortasuna; Ugalkortasun-erritoak; Prostituzio sakratua.

Hieroglifikoa, idazkera

Klemente Alexandriakoaren garaitik (II. mendetik), Egiptoko erlijiozko idazteun antzinakoak idatzirik zeudeneko irudizko idazmodua adierazteko esakunea. Gerora horrelako idazkera guztiei eman diete izen bera: Hieroglifoa, alegia, eta idazkera hieroglifikoa.

